

Полегешко Е.М.

здобувач вищої освіти II (магістерського) рівня вищої спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
Заклад вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»

Науковий керівник: Москалець І.М., викладач,
Чернігівський інститут інформації, бізнесу і права ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»
м.Чернігів

ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ

Гендерна політика є важливим напрямом державного управління, спрямованим на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах суспільного життя. Реалізація державної гендерної політики передбачає використання різноманітних механізмів, одним з яких є правові механізми.

Правові механізми реалізації державної гендерної політики - це сукупність нормативно-правових актів, які встановлюють правові норми, гарантують дотримання рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, забезпечують відповідальність за порушення цих прав і можливостей.

Основними правовими механізмами реалізації державної гендерної політики є:

- Конституційні норми, які гарантують рівність прав та можливостей жінок і чоловіків. Конституція України проголошує рівність прав і свобод людини і громадянина незалежно від статі (ст. 24). Ця норма поширюється на всі сфери суспільного життя, включаючи політичну, економічну, соціальну та культурну.
  - Закони та інші нормативно-правові акти, які регулюють гендерні відносини. У сфері гендерної політики діє низка законів та інших нормативно-правових актів, які встановлюють правові норми, гарантують дотримання рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Серед них: Закон України "Про забезпечення рівних прав

та можливостей жінок і чоловіків", Закон України "Про запобігання та протидію домашньому насильству", Закон України "Про рівне доступ до зайнятості та заборону дискримінації в праці", Закон України "Про державну підтримку сім'ї та дітей", Закон України "Про охорону праці".

- Судова практика, яка забезпечує захист прав та інтересів жінок і чоловіків. Судова практика є важливим механізмом реалізації державної гендерної політики. Суди розглядають справи щодо порушення прав та інтересів жінок і чоловіків, визначають законність і справедливість рішень органів державної влади та місцевого самоврядування, які стосуються гендерних відносин.

Правові механізми реалізації державної гендерної політики застосовуються в різних сферах суспільного життя. Зокрема, вони використовуються для:

- Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у політичній сфері. Це передбачає, зокрема, забезпечення рівного доступу жінок і чоловіків до представництва в органах державної влади та місцевого самоврядування, рівних умов для участі в політичних процесах.

- Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в економічній сфері. Це передбачає, зокрема, забезпечення рівних умов для зайнятості, рівної оплати праці за рівну працю, рівних можливостей для підприємництва.

- Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у соціальній сфері. Це передбачає, зокрема, забезпечення рівних прав і можливостей в галузі охорони здоров'я, освіти, культури, соціального захисту.

Реалізація правових механізмів реалізації державної гендерної політики в Україні має ряд проблем. Серед них:

- Недосконалість нормативно-правової бази. Не всі нормативні правові акти в повній мірі відповідають міжнародним стандартам у сфері гендерної рівності.

- Неефективність правозастосування. Не завжди суди розглядають справи щодо порушення прав та інтересів жінок і чоловіків об'єктивно та неупереджено.

- Недостатній рівень інформування громадськості про гендерні права та можливості. Не всі громадяни України знають про свої права та можливості, гарантовані Конституцією та законами України.

Для вирішення цих проблем необхідно: удосконалити нормативно-правову базу. Необхідно привести нормативно-правові акти у сфері гендерної політики у відповідність до міжнародних стандартів; покращити правозастосування. Необхідно підвищити рівень обізнаності суддів про гендерні права та можливості, а також забезпечити неупереджене розглядання справ щодо порушення цих прав; поширити інформацію про гендерні права та можливості.

Отже, правові механізми реалізації державної гендерної політики є важливим інструментом забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах суспільного життя. Однак, їх ефективність залежить від багатьох факторів, зокрема від якості нормативно-правової бази, рівня правозастосування та рівня інформування громадськості про гендерні права та можливості, що передбачає проведення інформаційно-просвітницьких кампаній, розробку навчальних програм та курсів з питань гендерної рівності тощо.

Реалізація цих заходів сприятиме подальшому розвитку гендерної політики в Україні та забезпеченню рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Список використаних джерел

1. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вересня 2005 року № 2866-IV. Відомості Верховної Ради України, 2016, № 46, ст. 1406; у редакції від 03.08.2023 р.

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII. Відомості Верховної Ради України, 2018, № 5, ст. 35; у редакції від 03.08.2023 р.

3. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 року № 2694-XII. Відомості Верховної Ради України, 1992, № 49, ст. 668; у редакції від 01.10.2023 р.

4. Андреева Г. В. Правові механізми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Г. В. Андреева. Київ, 2017. 222 с.

5. Дорошенко Т. В. Правове забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні : монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 288 с.

6. Євтушенко О. О. Правове забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 144 с.